

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوبه‌ها شیخ محمد صالح المنجد حفظه الله تعالى

موضوع:

۱. عقاید؛ شناخت خداوند (وجود، صفات و افعال)
۲. عقاید؛ شناخت خلفاء خداوند؛ مهدی؛ وجود مهدی و ویژگی‌های او

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرسش

نویسنده: کریمی

تاریخ: ۱۳۹۹/۱۲/۱۰

لطفاً درباره‌ی علایق و تمایلات انسان توضیح بدهید. آیا علایق و تمایلات ما در وجودمان نهادینه شده‌اند تا به جایگاه خود در نظام هستی دست پیدا کنیم و آن چیزی بشویم که باید بشویم؟ به عنوان مثال، آیا خداوند در وجود کسی که به ریاضیات علاقه دارد، این علاقه را قرار داده است تا بتواند از این طریق برای جهان سودمند باشد؟ جایگاه استعداد چیست؟ در واقع شناخت و توجه نسبت به کدام یک باعث می‌شود که انسان در جایگاه خودش در نظام هستی قرار بگیرد؟ آیا ممکن است که خلیفه‌ی خداوند پس از ظهورش انسان‌ها را در جایگاه‌هایی قرار دهد که علاقه و تمایلی به آن‌ها ندارند؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۹/۱۲/۱۶

علاقه و تمایل انسان، هرگاه مبتنی بر علم و معرفت او نسبت به اندازه و جایگاه حقیقی خودش باشد، خوب و مفید است، ولی هرگاه مبتنی بر جهل و غفلت او نسبت به اندازه و جایگاه حقیقی خودش باشد، بد و مضر است. از این رو، خداوند فرموده است: ﴿وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾^۱؛ «و ممکن است که چیزی را دوست نداشته باشید، در حالی که آن خیری برای شماست و ممکن است که چیزی را دوست داشته باشید، در حالی که آن شری برای شماست و خداوند می‌داند و شما نمی‌دانید» و فرموده است: ﴿فَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا﴾^۲؛ «پس شاید چیزی را دوست نداشته باشید، در حالی که خداوند در آن خیر فراوانی قرار داده باشد». بنابراین، میان علاقه و تمایل انسان و استعداد او به معنای توانایی و قابلیتش ملازمه‌ای وجود ندارد و طبعاً خلیفه‌ی خداوند در زمین، بر مبنای توانایی و قابلیت افراد به تقسیم کار میان آنان می‌پردازد، نه بر مبنای علاقه و تمایل آنان که چیزی جز اهواء آنان نیست؛ چنانکه خداوند فرموده است: ﴿وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ﴾^۳؛ «و اگر از اهواء آنان پیروی کنی پس از اینکه تو را علم آمد، تو آن گاه از ستمکاران خواهی بود» و فرموده است:

۱. البقرة / ۲۱۶

۲. النساء / ۱۹

۳. البقرة / ۱۴۵

﴿فَأَحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ﴾؛^۱ «پس میان آنان بر مبنای چیزی که خداوند نازل کرده است حکم کن و به جای حقی که تو را آمده است از اهواء آنان پیروی نکن» و فرموده است: ﴿قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ﴾؛^۲ «بگو من از اهواء شما پیروی نمی‌کنم، آن هنگام گمراه خواهم بود و از هدایت‌یافتگان نخواهم بود» و فرموده است: ﴿وَلَوْ أَتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ﴾؛^۳ «و اگر حق از اهواء آنان پیروی کند، آسمان‌ها و زمین و هر کس در آن‌هاست تباہ خواهد شد» و فرموده است: ﴿فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّبَعَ هَوَاهُ بَغْيِرَ هُدًى مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾؛^۴ «پس اگر تو را اجابت نکردند بدان که آنان تنها از اهواء خود پیروی می‌کنند و چه کسی گمراه‌تر از کسی است که از هوای خود بدون هدایتی از خداوند پیروی می‌کند؟ بی‌گمان خداوند گروه ظالمان را هدایت نمی‌کند».

از اینجا دانسته می‌شود که انسان باید یا علاقه و تمایل خود را با توانایی و قابلیت خود هماهنگ سازد، یا بالعکس؛ به این معنا که یا به کاری علاقه و تمایل داشته باشد که حقیقتاً توانایی و قابلیت آن را در خود می‌یابد و یا توانایی و قابلیت کاری که به آن علاقه و تمایل دارد را حقیقتاً در خود ایجاد کند و سپس به آن دست زند؛ چرا که بدون این هر دو، علاقه و تمایل او چیزی جز زیاده‌خواهی یا ذلت نیست؛ مانند کسانی که حب قدرت و ریاست بر آنان مستولی شده است، در حالی که شایستگی علمی و اخلاقی آن را ندارند و از این رو، به ظلم روی آورده‌اند و خشکی و دریا را از فساد آکنده‌اند، یا مانند کسانی که توانایی و قابلیت بیشتری دارند، ولی تن به خواری سپرده‌اند و به وضع موجود راضی شده‌اند و از گرفتن حق‌شان صرف نظر کرده‌اند و به سکوت و روزمرگی روی آورده‌اند تا خشم ظالمان را برنینگیزند و متحمل زحمتی در زندگی دنیا نشوند. بدون شک، ظالمان و کسانی که ظلم را می‌پذیرند، هر دو از زیانکارانند.^۵

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوم‌ها شیخ حر العالی
 جیش با سبک‌بند برینشفا

۱. المائدة / ۴۸

۲. الأنعام / ۵۶

۳. المؤمنون / ۷۱

۴. القصص / ۵۰

۵. در این باره همچنین بنگرید به: نقد و بررسی ۱۴۱.